

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VI nr.66

Iunie 2003

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna iunie 2003.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Creșterea a producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Trend descendent al stocurilor de materii prime.....	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă nu permite relansarea producției.....	6
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă se reduce	7
<i>Prețuri de producție</i>	- Ritm temperat de creștere a prețurilor de producție	8
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	9
<i>Profitabilitate</i>	- Aprecierile privind profitabilitatea rămân optimiste	10
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		11
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna iunie 2003

Opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură în legătură cu evoluția principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții pentru luna iunie 2003 sunt caracterizate în general de note optimiste.

În proporție de 56 la sută, agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat consideră că vor realiza o producție mai mare decât în luna anterioară, în timp ce un procentaj de circa 13 la sută anticipează că aceasta se va încadra pe un trend descendent. Circa 30 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că producția realizată se va menține la nivelul lunii mai. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la aproximativ 74 la sută.

Soldul opiniilor privind evoluția stocurilor de produse finite este practic nul (diferența între opiniile privind tendința ascendentă sau descendentă a acestora fiind de numai 0,2 puncte procentuale), pentru luna iunie prefigurându-se menținerea la un nivel ridicat a producției pe stoc. Stocurile de materii prime continuă să înregistreze un nivel satisfăcător în majoritatea ramurilor, conform opiniilor exprimate de circa 86 la sută dintre participanții la sondaj. Aproximativ 11 la sută dintre agenții economici chestionați (cu 3 puncte procentuale mai mult decât în luna mai) apreciază că nivelul acestora se situează sub cel normal, semnalând existența unor probleme de aprovizionare în unele sectoare.

Managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură estimează că, în luna iunie, principala cauză a limitării creșterii economice este din nou cererea insuficientă, urmată îndeaproape de blocajul financiar. Alături de acești factori sunt menționate lipsa materiilor prime, evoluția cursului monedei naționale și nivelul dobânzilor bancare.

Soldul opiniilor privind evoluția forței de muncă din industrie rămâne negativ, dar se poate remarca o atenuare a trendului descendent. Aproape 5 la sută dintre respondenți (față de numai 2 la sută în luna anterioară) anticipează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate, iar circa 22 la sută dintre cei chestionați (cu 10 puncte procentuale mai puțin decât în luna mai) estimează că numărul de personal se va încadra pe un trend descendent. În opinia a circa 69 la sută dintre participanții la sondaj, forța de muncă are o tendință de relativă stabilitate.

Ponderea respondenților care apreciază că evoluția prețurilor de producție va fi ascendentă a crescut ușor comparativ cu luna precedentă, în timp ce aproape 13 la sută dintre cei chestionați estimează că vor opera reduceri ale prețurilor practicate. Însușind circa 66 la sută, procentajul agenților economici care anticipează o evoluție stabilă a prețurilor de producție a scăzut ușor față de luna precedentă, când 74 la sută dintre respondenți s-au exprimat în acest sens.

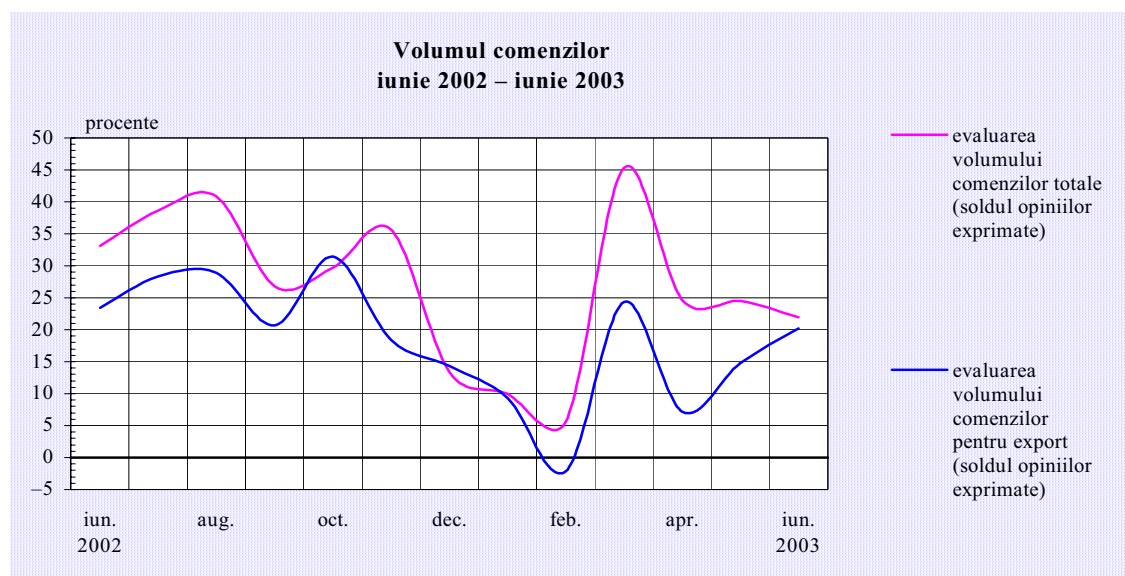
În ceea ce privește volumul investițiilor, dar mai ales nivelul ratei profitabilității, estimările indică o evoluție mai puțin favorabilă. Se remarcă o reducere substanțială a ponderii celor care estimează o evoluție ascendentă a celor doi indicatori: cu 12 puncte procentuale în cazul investițiilor și 33 de puncte procentuale în cazul profitabilității. Atât în cazul investițiilor, cât și al ratei profitabilității procentajul celor care anticipează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de activitate reprezintă circa 71 la sută.

Creștere a producției industriale

În luna iunie, estimările privind creșterea portofoliului de comenzi provin de la aproape 31 la sută dintre agenții economici care își desfășoară activitatea în sectorul industrial și în cel de construcții; circa 59 la sută anticipează menținerea acestuia în limitele lunii anterioare, iar opiniile nefavorabile reprezintă aproximativ 9 la sută.

Evoluții	Mai 2003	Iun. 2003
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	71,5%	74%

Ponderele operatorilor care consideră că vor avea o dinamică accentuată a volumului de comenzi se situează peste media pe industrie în industria alimentară, industria ușoară, industria chimică, industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și activitatea de construcții.

Evoluție pozitivă a volumului comenzilor

O relativă încetinire a ritmului activității economice pentru luna în curs este anticipată cu precădere de către agenții economici care activează în industria de prelucrare a petrolului și cea de prelucrare a lemnului, precum și de o parte a celor din industria chimică, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și activitatea de construcții (unde sunt predominante opiniile favorabile unei evoluții ascendente a volumului de comenzi).

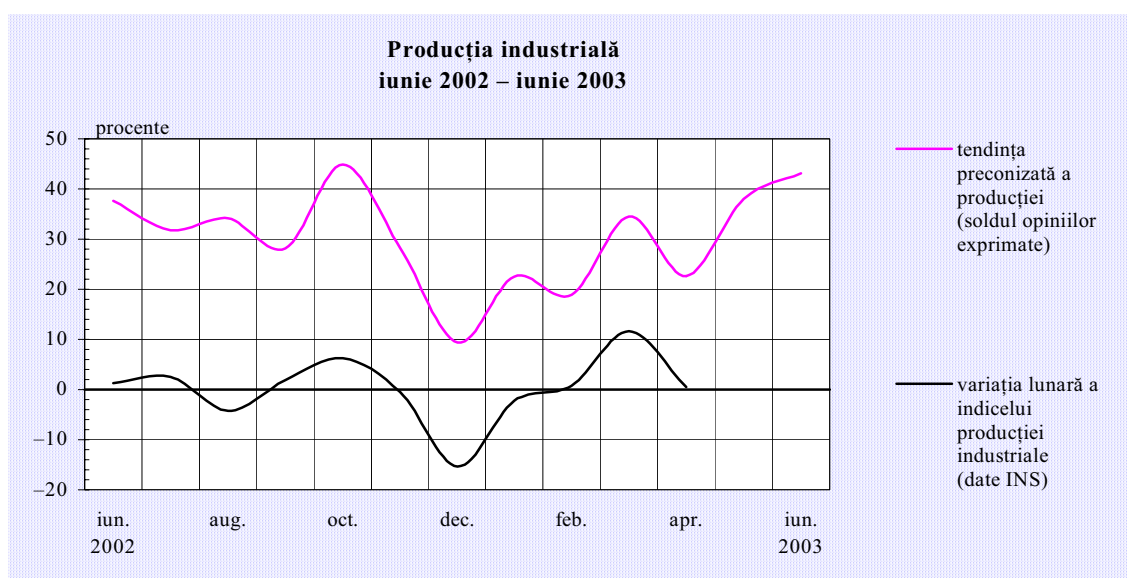
Aprecierile privind evoluția portofoliului de comenzi pentru export sunt și în această lună favorabile unui trend ascendent: circa 32 la sută dintre participanții la sondaj estimează o

creștere a exporturilor, iar circa 37 la sută consideră că în sectoarele pe care le reprezintă evoluția portofoliului de comenzi destinate exportului va fi stabilă. O conjunctură mai puțin favorabilă este semnalată de către un procentaj însumând circa 11 la sută dintre agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat.

Majoritatea agenților economici localizați în industria ușoară, industria chimică, industria de mașini și echipamente, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și industria mijloacelor de transport apreciază că vor avea de onorat o cerere externă majorată pentru produsele realizate.

Mai puțin optimiști sunt îndeosebi agenții economici din industria extractivă (circa 32 la sută), precum și în proporții mai reduse (21 și respectiv 15 la sută dintre participanți) cei din industria de prelucrare a petrolului și cea de prelucrare a lemnului, unde se preconizează că trendul volumului de comenzi pentru export va fi descendent în luna iunie.

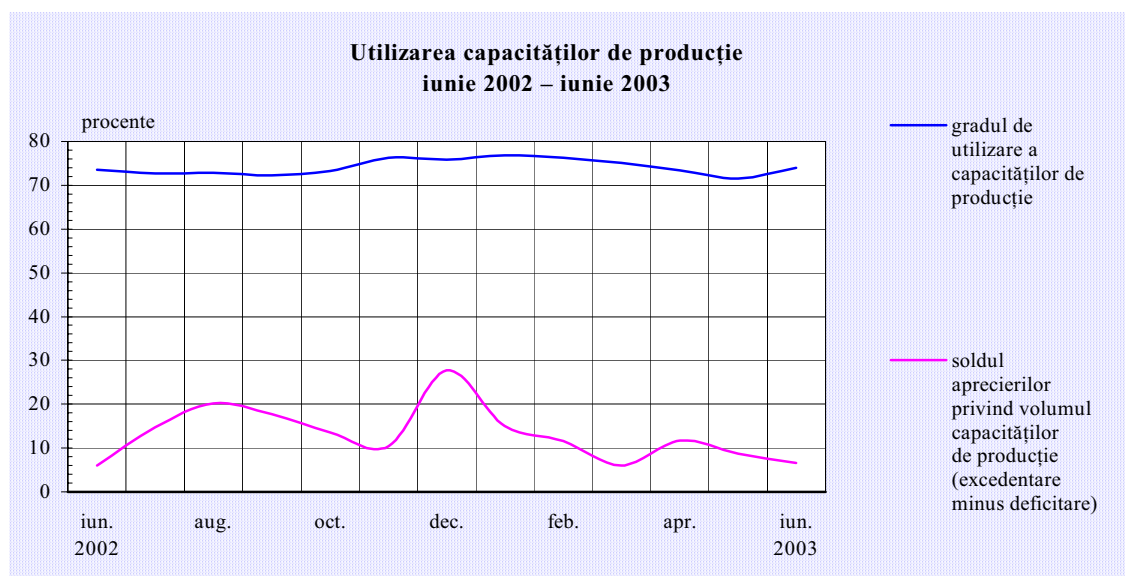
*Trend pozitiv
al producției
industriale*

Fundamentându-și aprecierile pe anticipările privind evoluția favorabilă a volumului de comenzi (îndeosebi a celor pentru export) și relativa stabilitate a forței de muncă angajate, circa 56 la sută dintre cei chestionați consideră că vor obține o producție superioară celei din luna precedentă, iar 30 la sută estimează stabilizarea cererii și menținerea producției la nivelul lunii mai. Circa 13 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că producția realizată va scădea.

În industria alimentară, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, metalurgie și industria mijloacelor de transport sunt așteptate evoluții peste media sectorului de producție industrială. O revigorare a activității este așteptată și de agenții economici care activează în industria de mașini și echipamente, industria ușoară și activitatea de construcții.

Estimări mai puțin favorabile provin din rândul agenților economici din industria extractivă și cea de prelucrare a petrolului, precum și de la o parte a celor care activează în sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Corelarea potențialului tehnologic cu programul de producție se îmbunătățește

Capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de circa 74 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie (mai puțin în industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente și industria materialelor de construcții, unde gradul de utilizare a capacităților de producție se situează între 51 și 63 la sută).

Aproape 84 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că există o bună corelare între potențialul tehnologic aflat în exploatare și programul de producție. Aproximativ 11 la sută dintre cei chestionați consideră că dispun de capacități de producție insuficient utilizate. Principalii exponenți ai acestei categorii provin din industria mijloacelor de transport, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria chimică, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a lemnului.

Stocuri

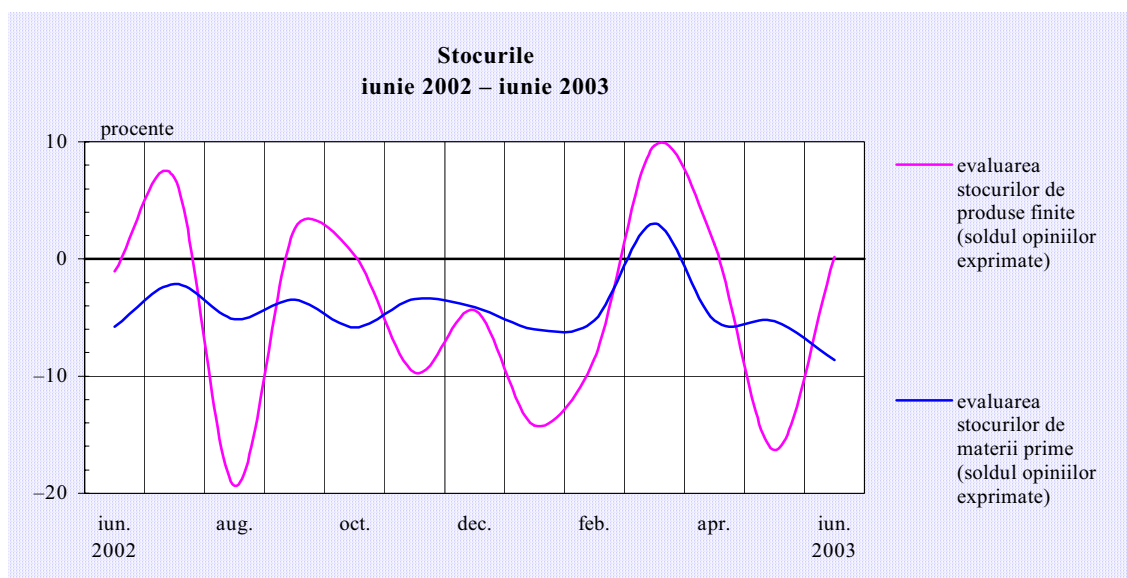
Trend descendent al stocurilor de materii prime

Soldul opiniilor exprimate în legătură cu evoluția stocurilor de produse finite în luna iunie arată o situație de echilibru, estimându-se că ritmul de acumulare a stocurilor va fi egal cu cel de absorbție. Comparativ cu luna precedentă, însă, ritmul de acumulare a stocurilor va fi probabil mai mare decât cel de absorbție.

Evoluții	Mai 2003	Iun. 2003
Stocurile de produse finite	↘	↗
Stocurile de materii prime	↘	↘

Diminuarea stocurilor de produse finite este semnalată de 13 la sută dintre participanții la sondaj. O reducere mai pronunțată a stocurilor este preconizată de către respondenții din industria alimentară, industria ușoară, industria materialelor de construcții, industria metalurgică; de asemenea, se anticipează finalizarea unor lucrări de construcții.

*Evoluție
oscilantă a
stocurilor*

Circa 13 la sută dintre participanții la sondaj (localizați cu precădere în industria de prelucrare a petrolului, industria chimică, industria mijloacelor de transport) consideră că stocurile de produse finite vor continua să crească, iar peste 61 la sută dintre cei chestionați apreciază că acestea vor rămâne nemodificate.

În ceea ce privește stocurile de materii prime, circa 86 la sută dintre participanții la sondaj apreciază ca satisfăcător nivelul acestora. Cu toate acestea, lipsa materiilor prime continuă să fie menționată ca factor ce afectează desfășurarea normală a procesului de producție.

Astfel, peste 11 la sută dintre participanții la sondaj se confruntă cu probleme generate de lipsa materiilor prime. Principalii reprezentanți ai acestei categorii provin din industria extractivă, industria alimentară, industria chimică și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

*Factori care
limitează
producția*

Cererea insuficientă nu permite relansarea producției

Circa 35 la sută dintre respondenți (cu 5 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă), consideră că activitatea productivă este frânată de cererea insuficientă. Ramurile în care predomină opinia că portofoliul de comenzi este insuficient pentru acoperirea programului de producție sunt: industria de mijloace ale tehnicii de calcul; industria mijloacelor de transport; prelucrarea petrolului; industria de mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice; industria chimică; ponderea respondenților care s-au exprimat în acest sens variază între 43 și 100 la sută.

Blocajul financiar este al doilea pe lista factorilor responsabili de limitarea creșterii producției, nominalizat de circa 33 la sută dintre participanții la sondaj (cu 15 puncte procentuale mai puțin comparativ cu luna mai). Dificultățile legate de asigurarea continuității fluxurilor financiare sunt prezente în majoritatea ramurilor industriale. Mai puțin afectate de această problemă sunt industria alimentară, industria metalurgică, industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport, sectorul de edituri și poligrafie.

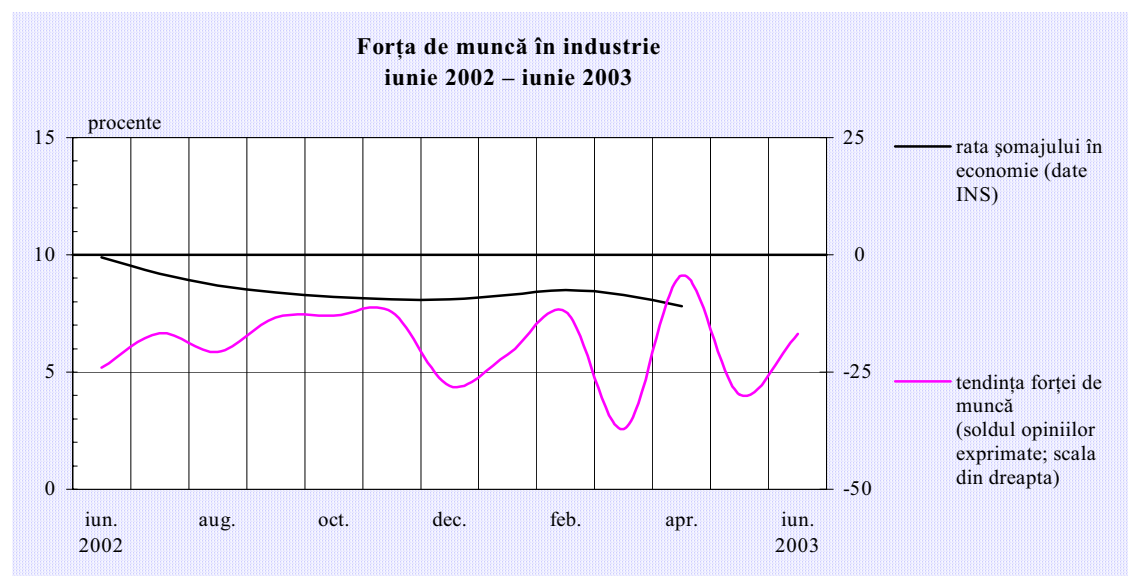
Potrivit opiniei exprimate de către 26 la sută dintre participanții la sondaj (cu 13 puncte procentuale mai mult decât în luna anterioară), un alt factor care a influențat negativ procesul de producție este lipsa materiilor prime. Acest fenomen continuă să afecteze în special industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgia, industria alimentară, industria extractivă și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Deprecierea monedei naționale este indicată ca factor cu influență negativă asupra activității productive de către aproximativ 21 la sută dintre participanții la sondaj, iar nivelul dobânzilor bancare de către 12 la sută dintre aceștia.

Utilizarea
forței de muncă

Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă se reduce

Pentru luna iunie, estimările agenților economici participanți la sondaj cu privire la evoluția forței de muncă angajate în activitățile industriale evidențiază o atenuare a trendului descendent. Procentajul celor care apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal s-a redus cu peste 10 puncte procentuale comparativ cu luna anterioară, dar continuă să îl depășească cu aproape 17 puncte procentuale (față de circa 30 puncte procentuale în luna mai) pe cel al opiniilor favorabile unei evoluții ascendente a numărului de personal angajat.

*Trendul
descendent al
forței de
muncă
angajate în
industrie se
atenuează*

Cele mai afectate de reducerile de personal sunt industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria chimică, industria de mașini și echipamente. În activitatea de construcții se remarcă o creștere puternică a numărului de personal, determinată de majorarea sezonieră a volumului de lucrări.

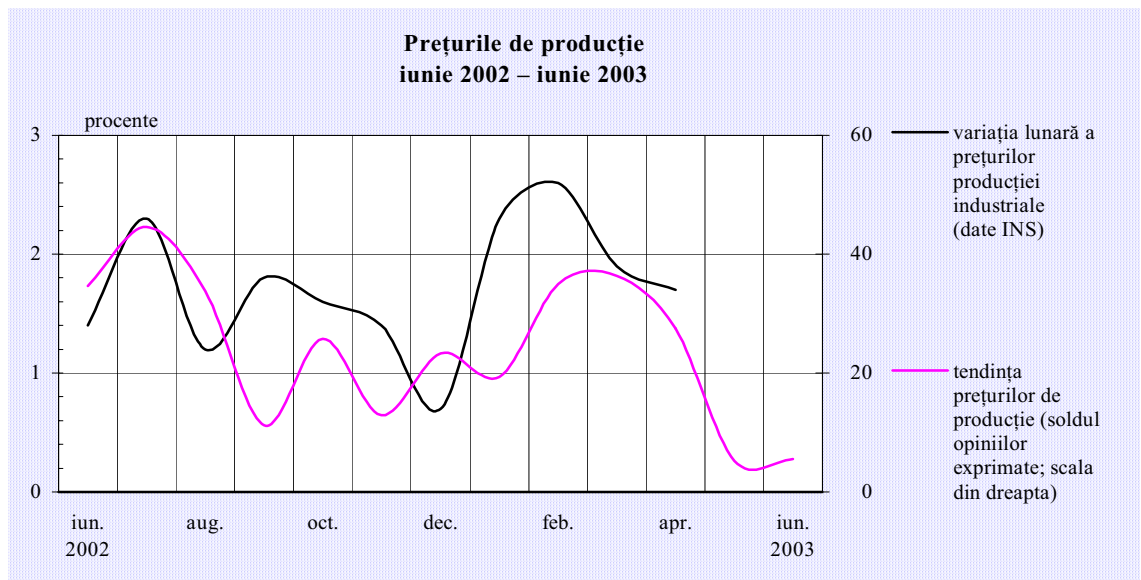
În cea mai mare parte a sectoarelor industriale continuă să se mențină echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată, aproape 70 la sută dintre participanții la sondaj apreciind că există o relativă stabilitate a numărului de personal angajat.

Prețuri de producție

Ritm temperat de creștere a prețurilor de producție

Participanții la sondaj apreciază că și în luna iunie prețurile de producție vor crește într-un ritm lent, comparabil cu cel anticipat pentru luna precedentă. Cu toate că procentajul celor care se așteaptă la creșteri de prețuri a crescut cu peste 4 puncte procentuale față de luna mai (de la 13,8 la 18,2 la sută), în aceeași măsură s-a majorat și procentajul celor care estimează o evoluție descendentă a prețurilor (de la 8,5 la 12,6 la sută dintre răspunsurile primite), astfel încât soldul opiniilor exprimate a rămas aproximativ constant. Circa 66 la sută dintre agenții economici apreciază că prețurile producției industriale nu se vor modifica.

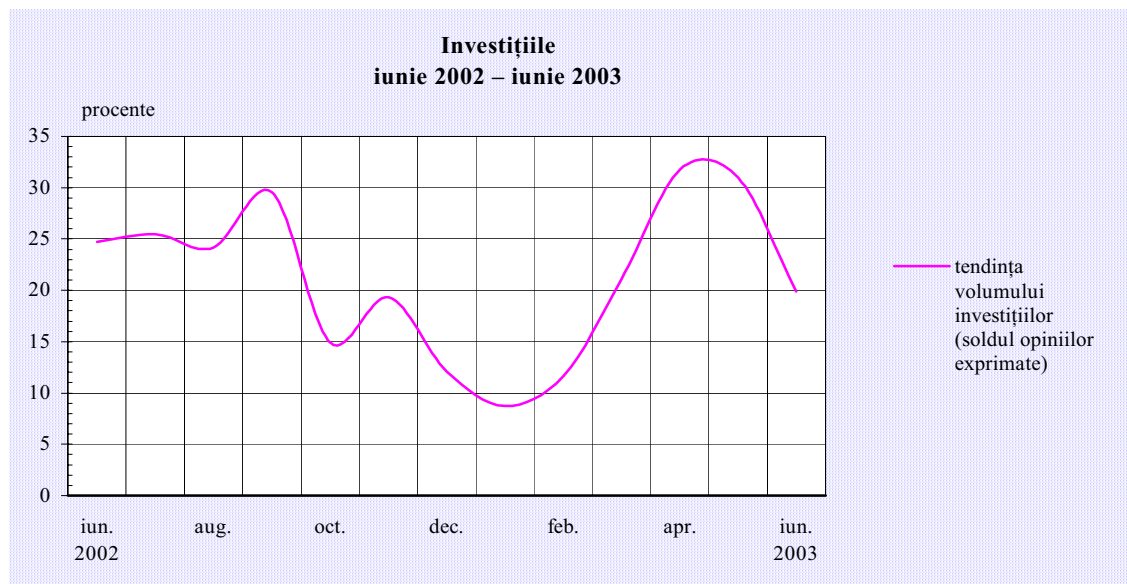
Ritm lent de creștere a prețurilor de producție

Creșteri ale prețurilor practicate sunt preconizate de către agenții economici din industria alimentară, industria extractivă, construcții, industria de mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice, unde anticipările se situează peste media eșantionului chestionat.

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

Participanții la sondaj apreciază că activitatea de investiții va continua și în luna iunie, dar într-un ritm mai lent.

Ritmul de creștere a volumului de investiții se încetinește

Pe ansamblul sectorului de producție industrială, estimările asupra evoluției investițiilor evidențiază că peste 23 la sută dintre agenții economici (cu 12,5 puncte procentuale mai puțin față de luna mai) anticipează că există resurse pentru continuarea activității de investiții. Astfel de opinii provin de la operatorii economici din industria mijloacelor de transport, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria de mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice, industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului.

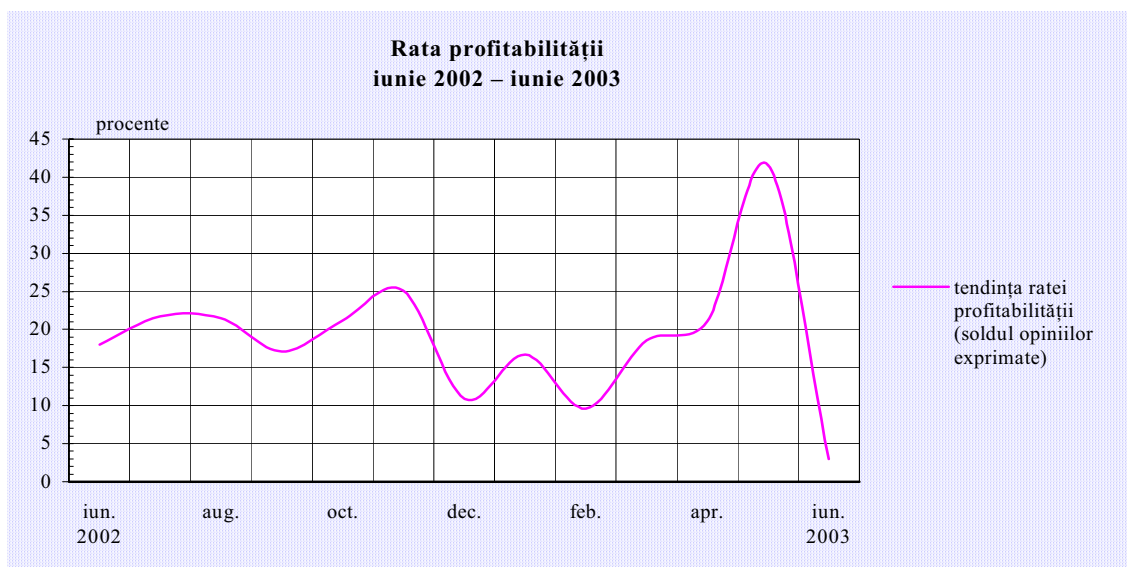
Printre ramurile în care fie că investițiile s-au finalizat, fie că nu există resurse pentru dezvoltare (și din care provin 3,5 la sută dintre răspunsuri) sunt industria de mijloace ale tehnicii de calcul și industria ușoară.

Profitabilitate

Aprecierile privind profitabilitatea rămân optimiste

Cu toate că aprecierile privind evoluția ratei profitabilității în luna iunie rămân în ansamblu pozitive, situația este mai puțin favorabilă comparativ cu luna precedentă. Astfel, procentajul respondenților care estimează o creștere a profitabilității s-a redus cu peste 33 de puncte procentuale (de la 47,3 la 14,1 la sută), rămânând superior cu aproape 3 puncte procentuale celui al agenților economici care se așteaptă la rezultate mai slabe (procentajul acestora crescând la 11 la sută, față de circa 6 la sută în luna mai).

*Trend pozitiv
al ratei
profitabilității*

Producătorii care apreciază că vor obține o rată mai bună de profitabilitate provin din industria de mijloace ale tehnicii de calcul, industria chimică, industria ușoară, construcții, industria de mașini și echipamente, sectorul de echipamente și aparate electrice, industria materialelor de construcții.

O rată mai redusă a profitabilității este estimată în special de către agenții economici din industria metalurgică, dar și de o parte a operatorilor din industria chimică sau construcții (ramuri în care preponderente sunt opiniile favorabile creșterii rentabilității).

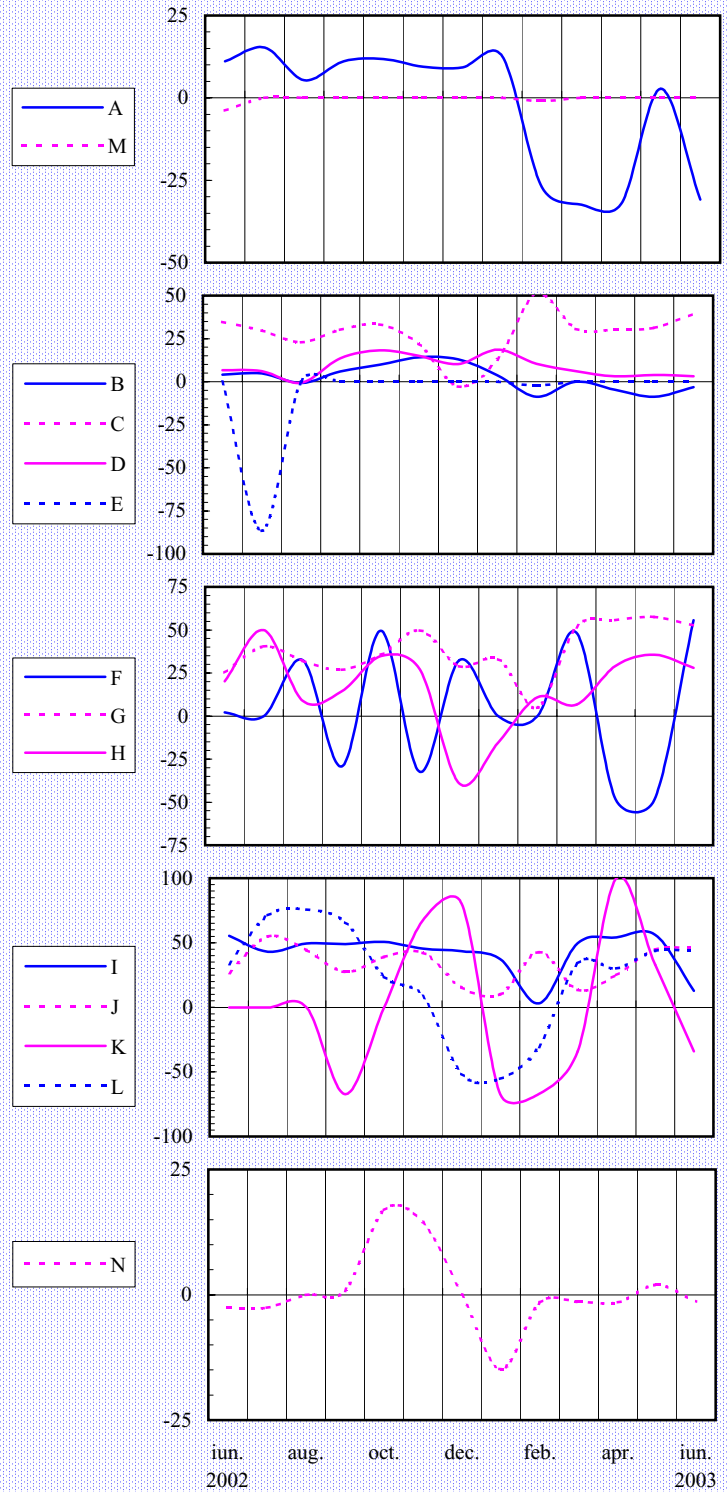
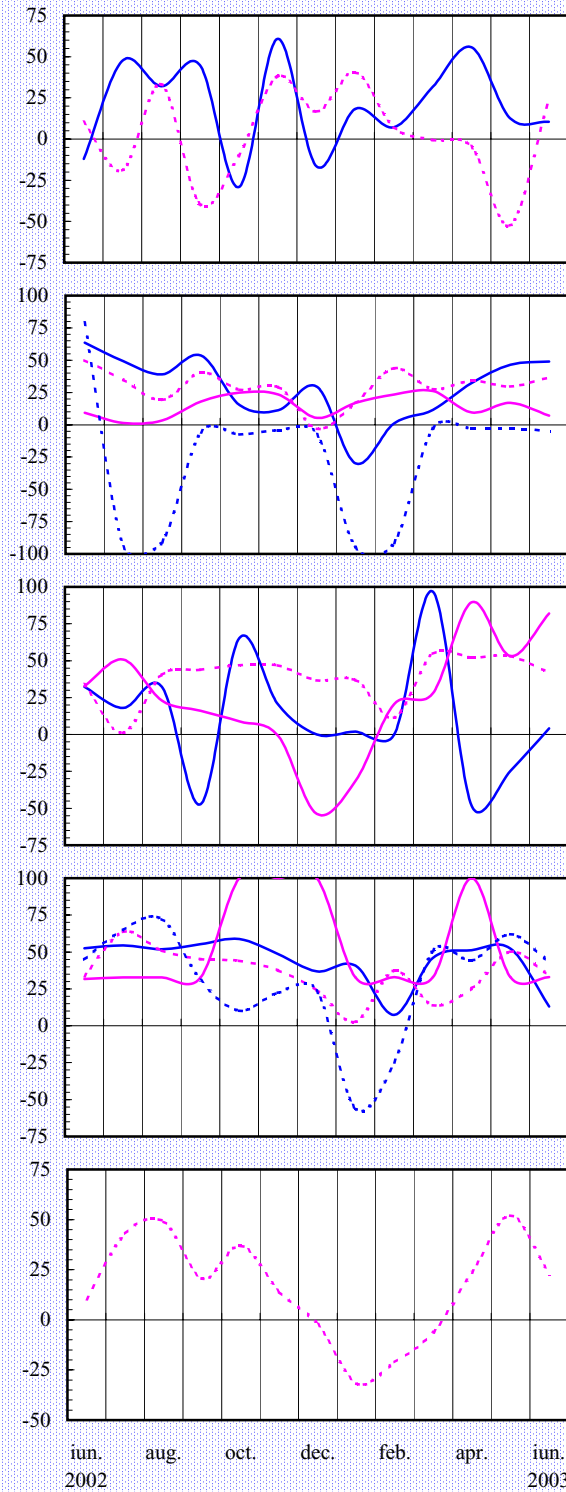
Peste 70 la sută dintre cei chestionați (cu 28 de puncte procentuale mai mult decât în luna mai) apreciază că preocuparea pentru creșterea nivelului productivității muncii și pentru reducerea costurilor, precum și finalizarea lucrărilor de modernizare și re tehnologizare vor conduce la menținerea nivelului actual de rentabilitate.

Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

(soldul opiniilor exprimate - %)

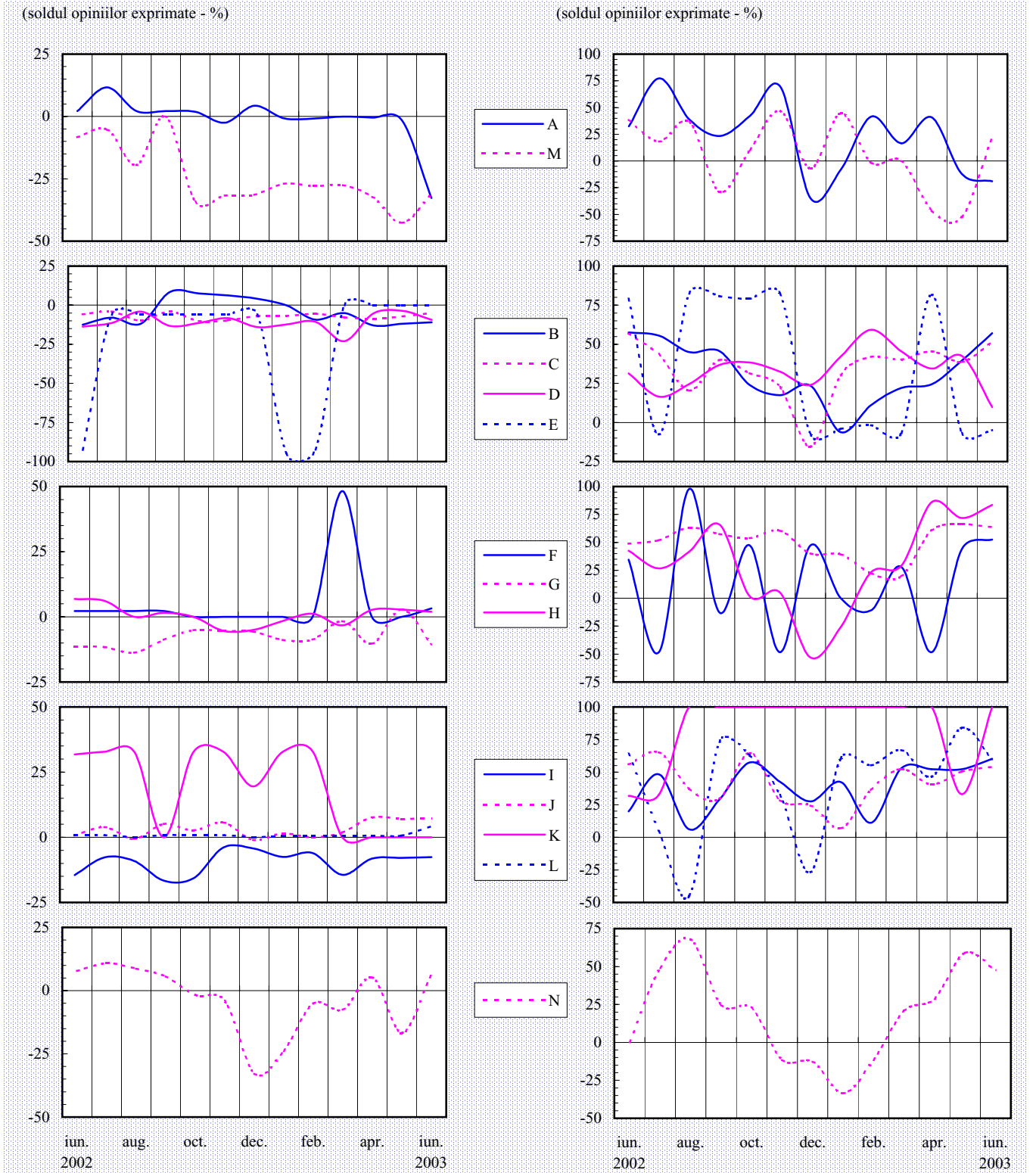
(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literalele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

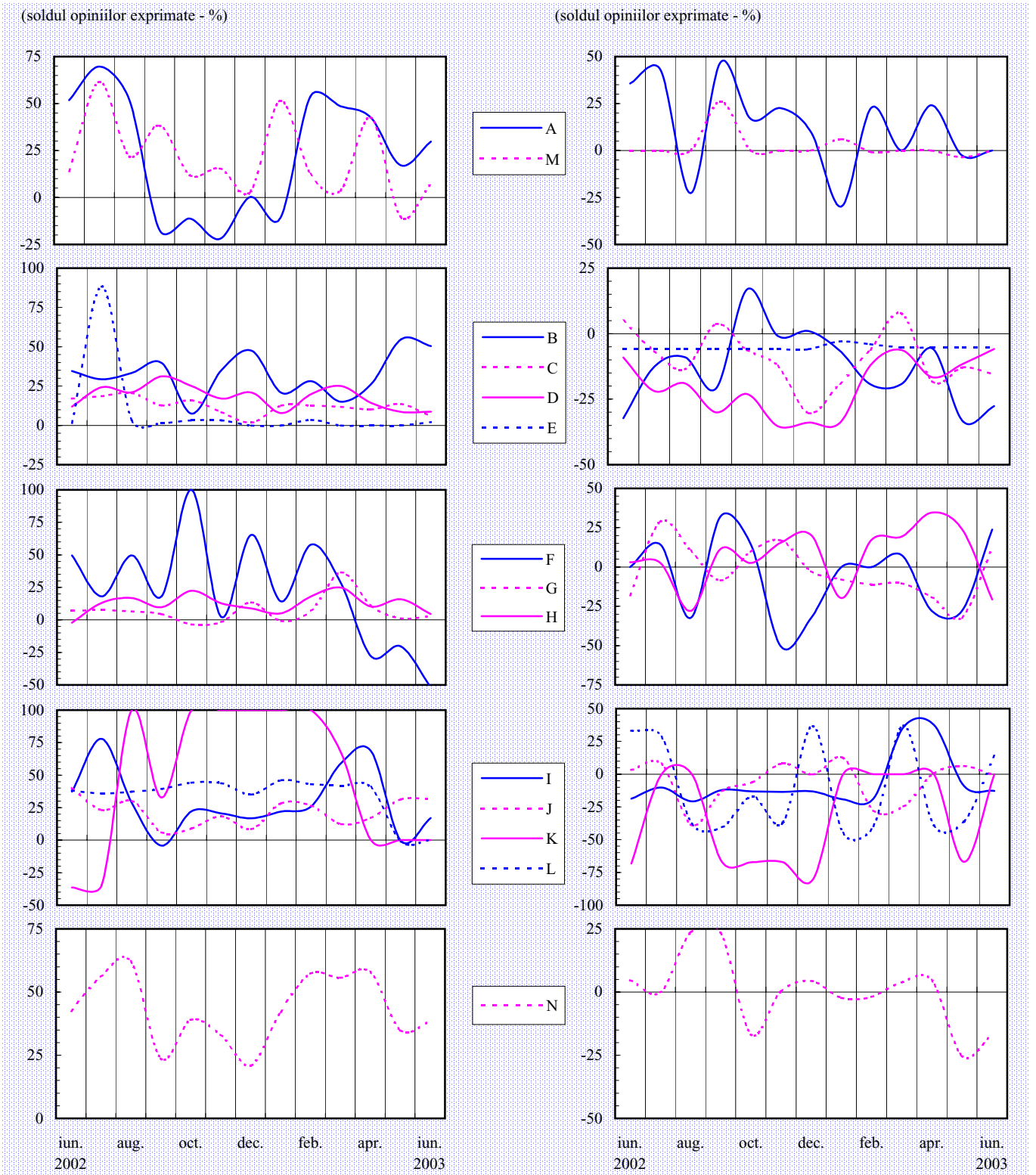
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

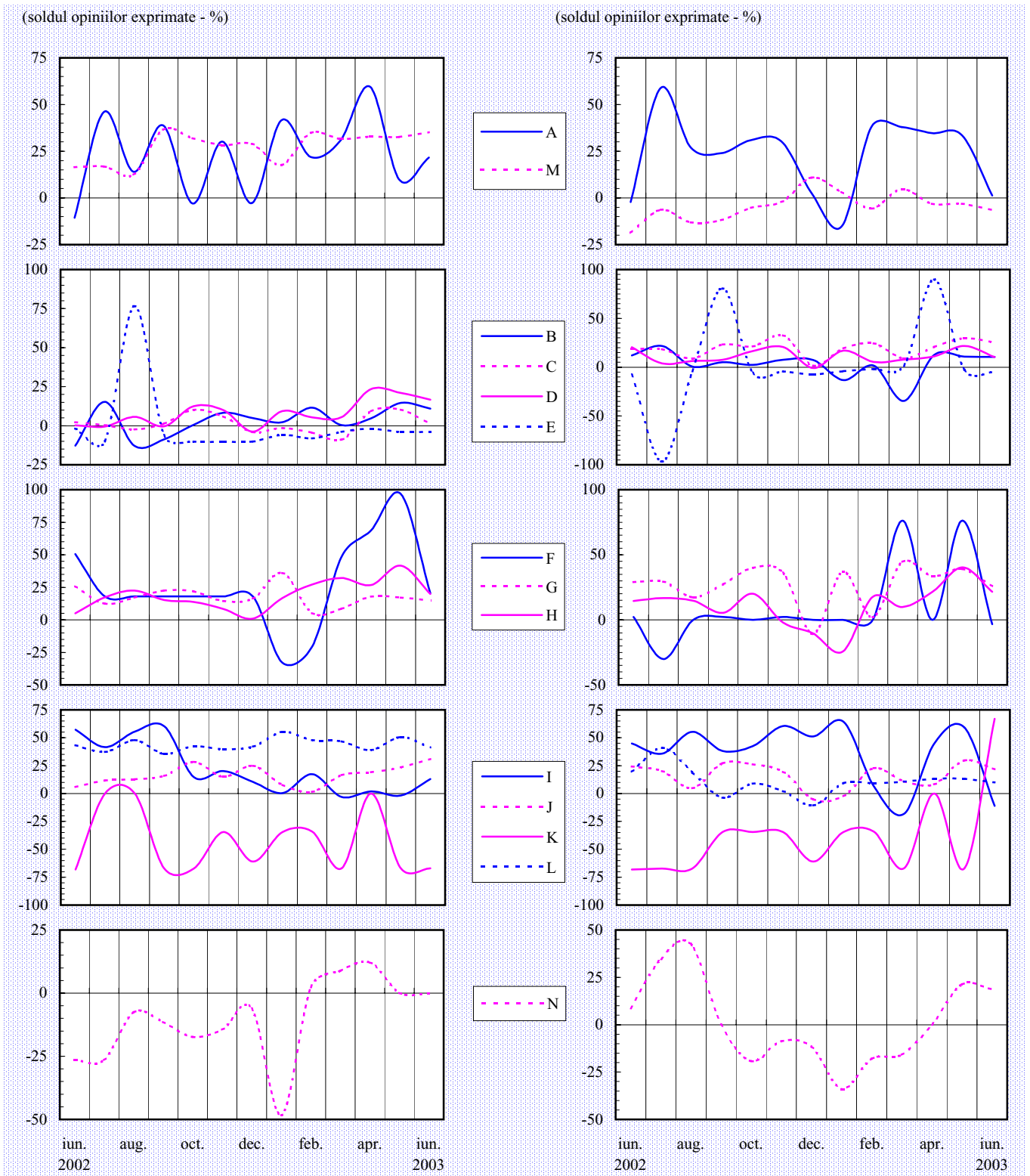
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** – extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive.
- B** – alimentară și băuturi; produse din tutun.
- C** – textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte.
- D** – prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier.
- E** – edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporti.
- F** – prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari.
- G** – chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice.
- H** – materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței.
- I** – metalurgie; construcții metalice și produse din metal.
- J** – mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice.
- K** – mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie.
- L** – mijloace de transport.
- M** – producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.
- N** – construcții.

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de circa 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține același pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri; numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior; numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 16 iunie 2003.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.*

*Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>